

**Tunceli vilâyetinin idaresi hakkında kanun**

(Resmî Gazete ile neşir ve ilân : 2/I/1936 - Sayı : 3195)

**No.**  
**2884**

**Kabul tarihi**  
**25 - XII - 1935**

**İDARÎ KISIM**

**BİRİNCİ MADDE** — Tunceli vilâyetine ordu ile irtibatı bakı kalmak ve rütbesinin salâhiyetini haiz bulunmak üzere kerkomutan rütbesinde bir zat vali ve kumandan seçilir.

Vali ve kumandan usulü veçhile Millî Müdafaa vekâletinin muvafakati alınmak şartile Dahiliye vekilinin inhası ve İcra Vekilleri Heyetinin kararile tayin olunur.

Bu vali ve kumandan teşkil edilen Dördüncü umumî müfettişliğin de umumî müfettişidir.

**İKİNCİ MADDE** — Vali ve kumandan vilâyet umur ve muamelâtında ve vilâyet memurları hakkında, vekillerin kanunen haiz oldukları bütün salâhiyetleri haizdir.

Vali ve kumandan lüzum gördüğü takdirde vilâyeti teşkil eden kaza ve nahiyelerin hudud ve merkezlerini değiştirir ve keyfiyeti Dahiliye vekâletine bildirir.

**ÜÇÜNCÜ MADDE** — Bu vilâyetin kaza kaymakamları ve nahiy müdürleri usulü dairesinde Millî Müdafaa vekâletinin muvafakati alındıktan sonra vali ve kumandanın inhası ve Dahiliye vekilinin tasvibi üzerine kararname ile ve orduya irtibatları bakı kalmak şartile muvazzafsubaylardan dahi tayin olunabilir.

Bunların ve vilâyet kadrosunda iş gören subayların hak ve kıdemleri mahfuzdur. Buradaki hizmetleri askerî hizmetten sayılır ve maaşları rütbelerine göre Millî Müdafaa vekilliği bütçesinden verilir.

**DÖRDÜNCÜ MADDE** — Tayini valive kumandana aid memurların ve müstahdemlerin harcırahları geldikleri yerden memur oldukları mahalle kadar verilir.

**BESİNCİ MADDE** — Vali ve kumandan vilâyette kullanılan asker memurları hakkında inzıbatî bakımdan askerî kanunların kendisine verdiği disiplin salâhiyetini kullanır.

Diğer memurlar hakkında da ihtar vetevbih cezalarından başka kanunların inzıbat komisyonlarına verdiği maaş katı, kıdem tenzili salâhiyetlerini de resen kullanır ve bu cezalar sicile geçer. Sınıf tenzili ve memuriyetten ihraç cezaları inzıbat komisyonu kararile tatbik edilir.

Hâkimler kanunu hükümleri mahfuzdur. Ancak vali ve kumandan adliye memur ve kâtibleri hakkında hâkimler kanunu hükümlerine göre bunların âmirler tarafından verilebilecek cezaları dahi tatbika salâhiyetlidir.

**ALTINCI MADDE** — Bu vilâyette umumî meclis vazifesini valinin veya tevki edeceği zatın riyaseti altında vilâyet idare heyeti azalarile kaza kaymakamlarından mürekkeb bir heyet görür. Daimî encümen işini valinin veya tevki edeceği zatın riyaseti altında defterdar, maarif müdürü, Nafia başmühendis veya bunların vazifelerini görenlerden mürekkeb bir heyet görür. İdareî hususiye vilâyet kanununun diğer hükümleri meridir.

**YEDİNCİ MADDE** — Vali ve kumandan lüzum gördüğü belediyelerde reislik vazifesini kaymakamlara ve nahiye müdürlerine verebilir.

## **ADLI KISIM**

### **Birinci fasıl**

#### *Hazırlık tahkikatı*

**SEKİZİNCİ MADDE** — Hazırlık tahkikatında Cümhuriyet müddeiumumileri şahidleri celpname ile davet ederler. Davete itaat etmiyenlerin kanunî akibetleri dahi celpnamede gösterilir. Acele olan mevkufu işlerde Cümhuriyet müddeiumumisi celpname tebliğ ettirmeksizin mahkemenin kurulduğu merkez haricinde bulunan şahidler için ihzar müzekkeresi verebilirler. Şu kadar ki bu müzekkere ile ihzar edilenlere Cümhuriyet müddeiumumiliğince celpname ile gelen şahidler hakkındaki muamele tatbik olunur.

**DOKUZUNCU MADDE** — Cümhuriyet müddeiumumileri hazırlık tahkikatında hâkimlerin haiz oldukları salâhiyetleri kullanırlar

**ONUNCU MADDE** — Hazırlık tahkikatında Cümhuriyet müddeiumumileri, maznunları ve şahidleri ayrı, ayrı veya toplu olarak birbirleriyle yüzlestirebilirler.

### **İkinci fasıl**

#### *Amme hukuku davası*

**ON BİRİNCİ MADDE** — Cümhuriyet müddeiumumileri ilk tahkikata tâbi tutmaya lüzum görmedikleri işleri iddianame ile doğrudan doğruya mahkemeye verebilirler. İlk tahkikat icrası kanunen mecburî olan suçlarda dahi müddeiumumiler bu salâhiyeti istimal edebilirler.

**ON İKİNCİ MADDE** — Davanın açılması izne bağlı olan işlerde izin verme salâhiyeti vali ve kumandanındır.

### **Üçüncü fasıl**

#### *İlk tahkikat*

**ON ÜÇÜNCÜ MADDE** — Hâkimin reddine dair olan dileğin kabul edilmesine aid olan kararlar katidir.

**ON DÖRDÜNCÜ MADDE** — Hazırlık tahkikatında Cümhuriyet müddeiumumileri tarafından kâtib huzurile yapılan tahkik işleri ilk tahkikatta tekrarlanmaz.

**ON BEŞİNCİ MADDE** — İlk tahkikatın açılması kararı aleyhine itiraz edilemez

**ON ALTINCI MADDE** — 10 ncu maddedeki salâhiyeti sorgu hâkimide haizdir.

**ON YEDİNCİ MADDE** — Cümhuriyet müddeiumumileri ilk tahkikat sonunda iddianamelerini iki gün içinde yazmağa mecburdurlar.

**ON SEKİZİNCİ MADDE** — İddianame maznuna tebliğ edilmez.

**ON DOKUZUNCU MADDE** — Ağır cezayı müstelzim suçların tahkikatı mevkufen yapılır ve bu mevkufların duruşmadan evvel tahliyelerine dair olan kararlar ancak valinin muvafakati ile icra olunur. Bu tahliye kararlarının tasdikına karşı itiraz edilemez.

**YIRMİNCİ MADDE** — Eski hale getirme talebinin reddine dair olan kararlar katidir.

**YIRMİ BİRİNCİ MADDE** — İlk tahkikat sırasında verilen tevkif kararlarına maznun tarafından itiraz edilemez.

### Dördüncü fasıl

#### *Duruşma*

**YIRMİ İKİNCİ MADDE** — Suçların tesbitine dair olan zabıt varakaları:

- 1 - Hangi senenin hangi ay ve gününde nerede tanzim olunduğunu ve yazanların resmî sıfat ve hüviyetlerini,
- 2 - Vaka ve delilleri ve suçu vücade getiren eşya ve âlet ve sairenin mahiyet ve miktar ve vasıflarını ve nerede ve ne suretle görülüb zabtedilmiş olduklarını,
- 3 - Maznunun isim ve hüviyet ve sıfat ve mahalli ikameti ile ifadesini muhtevi olmak lâzımdır.

Zabıt varakası tanzim eden memur ile maznun ve hariçten hazır bulunan en az iki kimse tarafından imza edilir. Bu şartları tamamen haiz olan zabıt varakaları sahteliği sabit oluncaya kadar muteberdir.

Maznun zabıt varakasını imzadan çekinirse sebebini el yazısı ile varakanın altına yazıp imza eder. Yazı bilmezse çekinme sebebi hazır olanlar tarafından yazılarak imza edilir. Sebeksiz istinkâf halinde de keyfiyet bu veçhile tesbit olunur. Sebeb bildirilirse mahkeme o sebeplerin mahiyetine göre tetkikat yapabilir. Bu zabıt varakasının sahteliğini iddia eden maznun mahkemeye sahtelik hakkında kanaat verecek deliller göstermeğe mecburdur. Maznunun iddiasını haklı gösterecek sebepler karşısında zabıt varakasını imza etmiş olan şahidler dinlenir ve iktiza eden diğer deliller de toplanır. İş sürüncemede bırakmak kasdi ile sahtelik iddiasında bulunanlara yol gösterenlerden 100 liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezası alınır. Bu kimseler avukat veya dava vekili iseler haklarında mercilerince ayrıca inzibatî ceza da tatbik olunur.

**YIRMİ ÜÇÜNCÜ MADDE** — 13, 19 ve 21 nci maddeler hükümleri duruşma da da tatbik olunur.

**YIRMİ DÖRDÜNCÜ MADDE** — Gecikmesinde zaruret bulunan haller dışında mahkeme icab eden tebliğleri yaptırarak iddianamenin verilmesinden itibaren nihayet beş gün içinde duruşma yapar.

Maznun subut delillerile birlikte mahkemeye verirse hemen duruşma yapılarak hüküm verilir. Mâni sebepler olmadıkça duruşma bir celsede bitirilir. Cümhuriyet müddeiumumisi de iddiasını aynı celsede beyan etmeye mecburdur.

**YIRMİ BEŞİNCİ MADDE** — Talik veya tehir müddetleri zaruret olmadıkça beş günü geçemez.

**YIRMİ ALTINCI MADDE** — Cümhuriyet müddeiumumisinin muvafakatil

şahidlerin Cümhuriyet müddeiumumileri veya sorgu hâkimi tarafından zabtedilmiş olan ifadelerinin okunması ile iktifa olunabilir.

**YİRMİ YEDİNCİ MADDE** — Delillerin toplanmasından sonra Cümhuriyet müddeiumumisi iddiasını hemen bildirir. Duruşmanın müteaddid celseler sürmüş olması ve evrakın tetkika muhtaç bulunması gibi sebeplerle iddiasını serdetmek için Cümhuriyet müddeiumumisine nihayet beş gün müsaade edilebilir.

**YİRMİ SEKİZİNCİ MADDE** — Maznun ve müdafine müdafaalarını hazırlamaları için nihayet iki gün müsaade olunabilir. Hükûm, duruşmanın hitamından itibaren nihayet üç gün içinde bildirilir.

**YİRMİ DOKUZUNCU MADDE** — İlbaylık içindeki ceza mahkemelerinde verilen hükümler temyize tâbi olmayıp katidir.

**OTUZUNCU MADDE** — Menkul ayın davaları ve icar müddeti biten mecurun tahliyesi davaları ve üç yüz lirayı geçmeyen alacak davaları üzerine verilen hükümler katî olup temyize tâbi değildir.

### Beşinci fasıl

#### *Türlü hükümler*

**OTUZ BİRİNCİ MADDE** — Vali ve kumandan emniyet ve asayiş noktasından lüzumlu görürse vilâyet halkından olan ferdleri ve aileleri vilâyet içinde bir yerden diğer yere nakletmeğe ve bu gibilerin vilâyet içinde oturmalarını menetmeğe salâhiyetlidir.

**OTUZ İKİNCİ MADDE** — Vali ve kumandan herhangi bir şahıs hakkındaki takibatın tehirine ve cezaların teciline salâhiyetlidir.

Bu tehir veya tecil müruru zamanın işlemesine mâni olmaz.

**OTUZ ÜÇÜNCÜ MADDE** — İdam hükümlerinin vali ve kumandan tarafından tecile lüzum görülmediği takdirde infazı emrolunur.

**OTUZ DÖRDÜNCÜ MADDE** — Tunceli vilâyeti içinde oturanlardan biri tarafından Elâziz, Malatya, Sivas, Erzincan, Erzurum, Gümüşane, Bingöl vilâyetlerine geçerek buralarda Türk ceza kanununun ikinci kitabının birinci babının, ikinci ve yedinci babının birinci ve 455 nci madde hariç kalmak üzere 9 ncu babının birinci ve onuncu babının ikinci fasıllarında yazılı suçları işleyenler, bunların ortak ve yatakları ve yukarıda isimleri geçen komşu vilâyetlerde işlenmiş olup Tunceli vilâyeti içinde işlenen suçlarla irtibatı olan suçlar Tunceli vilâyetindeki salâhiyetli makam ve mahkemelerce bu kanundaki usule göre takib ve muhakeme olunur.

**OTUZ BEŞİNCİ MADDE** — Bu kanunun hükümleri makabline şamildir. Ancak bu kanun meriyete girdiği tarihe kadar Temyiz hakkını kullanmış olanların evrakı Temyiz mahkemesince tetkik olunur.

**OTUZ ALTINCI MADDE** — Tunceli vilâyeti merkezinde bir ağır ceza mahkemesi ile asliye mahkemeleri ve kazalarda birer asliye mahkemesi kurulur.

**OTUZ YEDİNCİ MADDE** — Bu kanun neşri tarihinden 1 kânunusani 1940 tarihine kadar meri olacaktır.

OTUZ SEKİZİNCİ MADDE — Bu kanun hükümlerini İcra Vekilleri Heyeti yerine getirir.

31 kânunuevvel 1935

---

<i>Cumhuriyet Reislğine yazılan tezkere</i>	:	<i>26 - XII - 1935 ve 1/304</i>
<i>numarası</i>	:	
<i>Bu kanunun neşir ve ilânının Başvekilliğe bildirildiğine dair Cümhur Reislğinden gelen tezkere</i>	:	<i>31 - XII - 1935 ve 4/1353</i>
<i>nin tarih ve numarası</i>	:	
<i>Bu kanunun müzakerelerini gösteren zabıtların</i>	:	<i>Cild Sayıfa</i>
<i>cild ve sayıfa numaraları</i>	:	<i>6 12</i>
	:	<i>7 <u>136,169,171,175:181</u></i>